

11 Bijlagen

11.1 Bijlage 1 – Beschrijving van het gebied

Beschrijving van Bovenstrooms (Sterkselse Aa en Strijper Aa) naar Benedenstrooms tot aan de Kleine Dommel.

Strijper Aa: Terwijl ooit een aaneengesloten doorstromingsmoeras de Strijper Aa doorlopend voedde, gebeurt dat nu door de Berken- en Dolingerputten, het (Soerendonks) Goor, Turfwater en Strijperheg. Ooit een hoogveenzone, nu verdroogd berkenbroek. Het beekdal Oude Strijper Aa is in 2020/2021 heringericht (zie website van Waterschap De Dommel) en verandert in de nabije toekomst weer dankzij de basis die is gelegd voor doorstromingsmoerassen en broekbossen. De Strijper Aa komt bij Leende samen met de Bulder Aa en verandert hier van naam in de Grootte Aa. Tussen Leende en Heeze is de Grootte Aa grotendeels omgeven door intensieve landbouw. Hier is de Grootte Aa grotendeels gekanaliseerd en vormen de stuwen nog onneembare barrières voor vissen die stroomopwaarts willen. Voor liefhebbers van flora en fauna is hier weinig te halen, op een enkel beekdalbosje en hooilandje na. De Grootte Aa stroomt onder de Nieuwendijk door, tussen de bebouwing, het beekdal in dat in beheer is bij Brabants Landschap. De gracht bij het kasteel Eymerick wordt gevoed door het water van de Grootte Aa. De weilanden voor het kasteel Heeze zijn in gebruik voor intensieve veehouderij. De beemden tussen de Somerenseweg en kasteel Heeze zijn in beheer bij Brabants Landschap. Hier vindt men soorten zoals de dotterbloem, egelboterbloem, kleine en grote zeggensoorten: indicatoren van matig voedselrijk tot voedselarm milieu.

Sterkselse Aa: Het voedingsgebied van de Sterkselse Aa is het Weerterbos, ooit een hoogveengebied. De Sterkselse Aa stroomt van het Weerterbos, soms meanderend, langs Kapellerput. Vervolgens stroomt het onder de Somerenseweg door, via de Herbertusbossen en vloeit daar bij kasteel Heeze samen met de Grootte Aa tot de Kleine Dommel. Hier begint het dal van de Kleine Dommel of Rul, die op korte afstand langs de Strabrechtse Heide stroomt, dicht aan de oude kern van Geldrop voorbijgaat en uiteindelijk in de gemeente Eindhoven bij Eckart uitmondt in de Dommel.

Het beekdal tussen de Somerenseweg en de A67: Van west naar oost is op veel plekken in het beekdal de driedeling tussen de akkerlanden (esdekken) en beemden, het beekdal en de woeste gronden (heide en bos) nog goed herkenbaar. Heeze is dan ook een typisch voorbeeld van een Kempische nederzetting op de zandgronden. Aan de oostzijde van de Kleine Dommel zijn op diverse plaatsen nog restanten van berken- en elzenbroekbos terug te vinden, met diverse zeggensoorten en de dotterbloem. Ook vinden we hier over een lengte van twee kilometer de contactzone met de Strabrechtse heide als grens. Een bijzondere plek waar heide en beekdal elkaar ontmoeten en waar dankzij de herinrichting de kans op schraalgraslanden toeneemt. Op een enkele plek komen we nog naaldbos en natte heide tegen. Een deel van de akkers/ weilanden wordt gebruikt voor de intensieve paardenhouderij en voor maisteelt.

Herinrichting: In 2017 startte de inrichting van het gebied tussen de Somerenseweg en de A67 als retentiegebied. Daarbij werd de Kleine Dommel omgevormd tot een sneller stromende beek, die smaller gemaakt is en voorzien van een aantal natuurlijke meanders met nieuwe kansen voor het waterleven. De natuurgebieden de Rietbeemden, de Waarden en de Hoeven zijn ontdaan van de voedselrijke bodemlaag en de afgedamde slootjes en stuwtjes zorgen ervoor dat het water langer in het gebied blijft. Zo krijgen de meer zeldzame graslandtypes die van voedselarme grond houden kans zich te ontwikkelen. De weilanden voor het kasteel worden door een intensieve veehouder gebruikt en werden niet meegenomen in het project.

De Rielloop: Werd decennialang gevoed door het water afkomstig van de, inmiddels in delen afgedamde, kunstmatige watergang de Witte Loop op de Strabrechtse heide. Nu bestaat het voedingsgebied uit een deel van de Strabrechtse heide (een hoogveengebiedje in ontwikkeling) en enkele weilanden die al jaren extensief beheerd worden. De Rielloop mondt uit in de Kleine Dommel. Waterschap De Dommel gaat, mogelijk in 2021, van start om samen met Brabants Landschap maatregelen te nemen om de kwetsbare natuur te herstellen rondom de Rielloop. Hierbij zal onder andere de stroomsnelheid afwisselender worden, komt er hout in het water en wordt bij een aantal percelen de stikstofrijke bovenlaag verwijderd. Naast de maatregelen die in het

verleden zijn genomen voor de kleine ijsvogelvlinder nemen nu de kansen op een ontmoeting met deze bijzondere vlinder als ook met het spiegeldikkopje toe. Tussen de Boschlaan en de Rul komen langs de Kleine Dommel graslandvegetaties en broekbosjes voor van een matig voedselrijk tot voedselarm milieu. De kweldruk doet schoon en kalkhoudend water opkomen.

Het gebied gelegen tussen de Strabrechtse dijk en de Rul_(2010): Hier werd een deel van de oude meander met de naam "De Rul" hersteld. Verder vinden we hier percelen met enkele oude populierenbosjes, hooilandjes en restanten van broekbosjes. Verder liggen ook hier een groot aantal percelen die intensief gebruikt worden voor de commerciële paardenhouderij. Een gedeelte van het gebied wordt ontwaterd door de diepe afvoersloot van het riooloverstort aan de Hodibalduslaan tot aan de Kleine Dommel. Tot ongeveer 1985 waren er in dit gebied meerdere vuilnisbelten. Deze zijn nauwelijks geruimd en mogelijk komt er nog steeds vuil water in het grondwater terecht!

Het gebied tussen de Rul en de A67_(2017) en de waterlopen van de Kleine Dommel, Rielloop, Grootte Aa en Sterkselse Aa vormen, tussen de A67 en de Somerenseweg in Heeze, een afwisselend kleinschalig landschap. Oorspronkelijk gekenmerkt door natte graslanden omgeven door slootjes en boomsingels, die op de Kleine Dommel uitmonden, waardoor een landschap van beemden ontstond. Dit patroon is in het noordelijk deel van het beekdal (Rietbeemden) nog steeds zichtbaar. Verder bestaat het gebied ten westen van de Kleine Dommel uit natuurgebiedjes, weiden (beemden), akkers, weiden van enkele particuliere paardenliefhebbers. In het hele gebied is ook bij een aantal percelen in 2017 de voedselrijke bovengrond van het maaiveld afgeplagd (soms tot wel 40 cm), waardoor het moerassige karakter van het gebied weer kan terugkeren. De poelen die her en der in het gebied liggen horen er historisch gezien niet in thuis. In het verleden zijn in het gebied onder andere de waterspitsmuis, de heikikker, de poelkikker en de noordse woelmuis aangetroffen. Aan de westkant van dit gebied vinden we nog enkele grote akkers voor o.a. de maisteelt. Ook vinden we daar een nog jonge aanplant van een perceel populieren. Aan de Zegge liggen ook nog een groepje woningen in een naaldbos.